

1

Novi početak

Na prvi pogled, to baš i nije bilo logično mesto za nestanak. Pansion gde Berd bio je poput hiljada drugih objekata za prenoćište s doručkom u Hajlendsu 1945; čist i miran, sa izbledelim cvetnim tapetima, blistavim podovima i bojlerom na novčić u kupatilu. Sama gđa Berd je bila dežmekasta i tolerantna i nije prigovarala što je Frenk po njenoj gostinskoj sobi obloženoj tapetima sa dezenom ruža poređao desetine knjiga i novina sa kojima je uvek putovao.

Srela sam gđu Berd u hodniku dok sam izlazila. Zaustavila me je spustivši svoju debelu šaku na moju mišicu i pogladila me po kosi.

„Pobogu, gđo Randal, ne možete tek tako izaći! Evo, samo da vam ovo zadenem. Tako! Sad je bolje. Znade, moja nećaka mi je pričala o novoj trajni koju je probala, ispadne predivno i drži se kô san; možda treba takvu da isprobate sledeći put.”

Nisam imala srca da joj kažem da je neposlušnost mojih svetlosmeđih kovrdža isključivo stvar prirode, a ne propust nekoga ko mi je pravio trajnu. Njenoj veoma ukovrdžanoj kosi nisu se dešavali takvi ispadi.

„Da, učiniću tako, gđo Berd”, slagala sam. „Samo idem dole do sela da se nađem s Frenkom. Vratićemo se na čaj.” Provukla sam se kroz vrata i požurila niz stazu pre nego što otkrije još neki nedostatak u mom nemarnom izgledu. Posle četiri godine koje sam provela kao medicinska sestra u Kraljevskoj vojsci, uživala sam u begu od uniformi i sledovanja predajući se svetlim pamučnim haljinama jarkih boja, potpuno neprikladnim za šetnje po divljim vresištima.

Mada u početku nisam ni planirala da se puno bavim time; ideja mi je bila da spavam do kasno ujutru i provodim duga, lenja popodneva u krevetu s Frenkom, ali ne spavajući. Međutim, teško je bilo održavati odgovarajuće raspoloženje za lenju romansu kada gđa Berd marljivo usisava pred našim vratima.

„To mora da je najprljaviji komad tepiha u celom škotskom Hajlendsu”, primetio je Frenk tog jutra dok smo ležali u krevetu i slušali svirepo zavijanje usisivača u hodniku.

„Prljav skoro koliko i misli naše gazdarice”, složila sam se. „Možda je ipak trebalo da odemo u Brajton.” Odabrali smo Hajlends kao mesto za odmor pre nego što Frenk preuzme mesto profesora istorije na Oksfordu, rukovodeći se mišlju da je Škotska bila malo manje pogođena fizičkim užasima rata nego ostatak Britanije i manje podložna ludilu poratnog veselja koje je zarazilo većinu mesta za odmor.

I bez razgovora o tome, mislim da smo oboje osećali da je to simbolično mesto za ponovno uspostavljanje naše bračne veze; venčali smo se sedam godina ranije i u Hajlendsu proveli dvodnevni medeni mesec neposredno pred izbijanje rata. Mirno pribežište u kome ćemo ponovo pronaći jedno drugo, pomišljali smo, ne uviđajući da je, mada su golf i pecanje dva najpopularnija sporta Škotske na otvorenom, ogovaranje najpopularniji sport u zatvorenom. A kada kiša pada onoliko koliko je to slučaj u Škotskoj, ljudi mnogo vremena provode u zatvorenom prostoru.

„Kuda ćeš?”, upitala sam kada je Frenk spustio noge iz kreveta.

„Bilo bi mi mrsko da razočaramo onu staru”, odgovorio je. Sedeći na ivici prastarog kreveta, polako je poskakivao gore-dole, stvarajući prodorno ritmično škripanje. Usisavanje u hodniku je naglo prestalo. Posle minut-dva skakutanja, ispustio je bućan, teatralni jecaj i sručio se nazad uz brujanje opruga u znak protesta. Bespomoćno sam se kikotala u jastuk, da ne bih narušila muklu tišinu napolju.

Frenkove obrve su se prekorno podigle. „Od tebe se očekuje da ekstatično stenješ, ne da se kikoćeš”, šapatom mi je uputio prekor. „Misliće da nisam dobar ljubavnik.”

„Moraćeš da ga zadržiš podignutog duže od toga ako očekuješ ekstatično stenjanje”, odgovorila sam. „Dva minuta ne zaslužuju ništa više od kikota.”

„Neuviđavna devojkó. Ovde sam došao da se odmorim, zar si zaboravila?”

„Lenštino. Tvoja loza nikada neće dočekati sledeće pokoljenje ako ne pokažeš više preduzimljivosti.”

Frenkova pasija prema genealogiji bila je još jedan razlog zašto smo odabrali Hajlends. Prema jednom prljavom komadu hartije koji je vucarao svuda, neki njegov dosadni predak imao je nekakve veze sa ovim krajem još sredinom osamnaestog – ili možda sedamnaestog? – veka.

„Ako završim kao jalovi patrljak na rodoslovu svoje porodice, to će nesumnjivo biti krivica ove naše neumorne gazdarice. Na kraju krajeva, mi smo u braku gotovo osam godina. Mali Frenk Mlađi bio bi prilično legitiman i ako bude začet bez prisustva svedoka.”

„Ako uopšte bude začet”, rekla sam pesimistično. Već smo doživeli još jedno razočaranje nedelju dana pred polazak u pribežište u Hajlendsu.

„Sa svim ovim stimulativnim svežim vazduhom i zdravom ishranom. Kako je moguće da ne ostvarimo to ovde?” Za prethodnu večeru smo imali haringu, prženu. Za ručak je bila haringa, u marinadi. A oštar miris koji je sada strujao uz stepenište nedvosmisleno je nagoveštavao da će za doručak biti haringa, dimljena.

„Sem ako ne pomišljaš na još jednu predstavu radi podučavanja gđe Berd”, sugerisala sam, „bolje se obuci. Zar ne treba da se nađeš sa onim pastorom u deset?” Velečasni dr Redžinald Vejkfild, vikar lokalne parohije, trebalo je da pribavi neke izuzetno fascinantne crkvene krsne knjige da ih Frenk pregleda, da ne pominjemo blistave izgleda da bi mogao pronaći nekakve plesnive vojne depeše ili nešto slično u čemu se možda pominje čuveni predak.

„Kako ono beše ime tvom pra-pra-pra-pra-pradedi?”, upitala sam. „Onom što se potucao ovuda tokom jedne od buna? Ne mogu da se setim da li je bio Vili ili Valter.”

„Zapravo, bio je Džonatan.” Frenk je moje totalno nezanimanje za porodičnu istoriju primio mirno, ali je većito ostajao na oprezu, spreman da ugrabi i najmanji znak radoznalosti kao izgovor da mi ispriča sve poznate činjenice o prvim Randalima i njihovoj povezanosti. Oči su mu poprimile vatreni sjaj fanatičnog predavača dok je zakopčavao košulju.

„Džonatan Vulverton Randal – Vulverton po ujaku, beznačajnom vitezu iz Saseksa. On sam je, međutim, bio poznat po prilično zgodnom nadimku 'Crni Džek', nešto što je pokupio u vojsci, verovatno u vreme kada je bio stacioniran ovde.” Stropoštala sam se licem na krevet i pretvarala se da hrčem. Ignorišući to, Frenk je nastavio sa akademskim tumačenjem.

„Kupio je oficirski čin sredinom tridesetih godina – zapravo, oko 1730 – i služio kao kapetan u konjici. Prema starim pismima koja mi je poslala nećaka Mej, u vojsci je dosta dobro prolazio. Dobar izbor za drugog sina, znaš; njegov mlađi brat je takođe sledio tradiciju time što je postao paroh, ali o njemu još nisam našao mnogo toga. U svakom slučaju, Džeka Randala je veoma hvalio vojvoda od Sandringama zbog njegovih aktivnosti pre i tokom '45 – u

vreme drugog jakobinskog ustanka, razumeš”, naglasio je zarad neupućenih u publici, to jest mene. „Znaš, princ Čarli Lepi i to društvo?”

„Nisam sasvim sigurna da Škoti shvataju da su u toj buni izgubili”, upala sam. Sedela sam i pokušavala da ukrotim svoju kosu. „Jasno sam čula barmena sinoć u pabu kako o nama govori kao o Sasenasima.”

„Pa, zašto da ne?”, staloženo je rekao Frenk. „To zapravo znači 'Englezi', na kraju krajeva, ili u najgorem slučaju 'tuđinci', a mi smo sve to.”

„Znam šta to znači. Moje zamerke se odnose na ton koji je upotrebio.”

Frenk je u fioci potražio kaiš. „Bio je samo uznemiren jer sam mu rekao da je pivo slabo. Rekao sam mu da pravo pivo iz Hajlensa traži da se stara čizma doda u bačvu i da konačni proizvod bude začinjen dobro iznošenim donjim vešom.”

„Sve to objašnjava iznos ceha koji smo platili.”

„Pa, sve to sam formulisao malo taktičnije nego sada, ali samo zato što ovdašnji gelski nema posebnu reč za duge gaće.”

Dohvatila sam par svojih, zaintrigirana. „Zašto nema? Zar drevni Kelti nisu nosili untermajice?”

Frenk me prezrivo pogledao. „Nikada nisi čula onu staru pesmu o tome šta Škotlandanin nosi ispod kilta?”

„Verovatno ne gaće do kolena?”, rekla sam suvo. „Možda ću izaći da potražim nekog meštana koji nosi kilt i pitam ga dok ti šuruješ sa vikarima.”

„Pa, pokušaj da te ne uhapsu, Kler. Dekanu koledža Sent Džajls se to uopšte ne bi dopalo.”

* * *

Kako se ispostavilo, niko u kiltu nije dangubio na gradskom trgu niti posećivao prodavnice oko njega. Istina, bilo je tu nekoliko drugih meštana, većinom domaćica nalik gđi Berd, koje su obavljale svakodnevnu kupovinu. Brbljale su i ogovarale, a prisustvo stamenih žena u cicanim haljinama ispunjavalo je prodavnice prijatnom toplinom; protivteža hladnoj magli u jutru provedenom napolju.

Pošto još nisam imala dom u kom bih bila domaćica, nisam imala velike potrebe za kupovinom, ali sam uživala u preturanju po onedavno opet punim policama, iz čistog zadovoljstva što opet vidim puno stvari na prodaju. Dugo se živelo uz tačkice, snalazeći se bez osnovnih stvari kao što su sapun i jaja, a još duže bez sitnih životnih zadovoljstava poput kolonjske vode „ler blu”.

Pogled mi se zalepio za izlog ispunjen kućnim potrepštinama – vezenim priborom za čaj i prekrivačima, bokalima i čašama, kamarom prilično jednostavnih plehova za pitu, i kompletom od tri vaze.

Nikada u životu nisam imala svoju vazuu. Tokom ratnih godina sam, naravno, živela u pansionu za medicinske sestre, prvo u bolnici Pembrok, kasnije u poljskoj bolnici u Francuskoj. Ali čak i pre toga, nigde nismo živeli dovoljno dugo da bi to opravdalo kupovinu nečeg takvog. A i da jesam, pomislila sam, stric Lamb bi je napunio krhotinama grnčarije mnogo pre nego što bih uspela da joj se približim s buketom krasuljaka.

Kventin Lambert Bošam. „Kju” za svoje studente arheologije i svoje prijatelje. „Dr Bošam” u univerzitetskim krugovima u kojima se kretao i predavao i bitisao. Ali za mene uvek stric Lamb.

Jedini brat mog oca, i moj jedini živi rođak u to vreme, morao je da se snađe sa mnom, petogodišnjakinjom, kada su mi roditelji stradali u automobilskoj nesreći. Usred priprema za Srednji Istok u tom času, on je obustavio pripreme na dovoljno dugo da bi organizovao sahranu, rešio se vlasništva mojih roditelja i mene upisao u pristojnu žensku školu internatskog tipa. U koju sam bez pardona odbila da idem.

Suočen sa nužnošću da otrgne moje debeljuškaste prste sa kvake auta i odvuče me uz školsko stepenište, stric Lamb, koji je mrzeo lične konflikte bilo koje vrste, ozlojeđeno je uzdahnuo a onda konačno slegao ramenima i bacio svoju razumnju odluku kroz prozor zajedno sa mojim upravo kupljenim slamnatim šeširoj.

„Prokletstvo”, mrmljao je, gledajući u retrovizoru kako se šešir veselo kotrlja dok smo tutnjali prilaznim putem. „Oduvek sam mrzeo ženske šešire.” Bacio je pogled prema meni, fiksirajući me oštro i besno.

„Da se dogovorimo”, rekao je užasnim glasom. „Nećeš se igrati lutaka sa mojim persijskim pogrebnim figurinama. Bilo šta drugo, ali to ne. Je l’ jasno?”

Klimnula sam glavom, zadovoljna. Išla sam s njim na Srednji Istok, u Južnu Ameriku, na desetine lokacija po celom svetu. Naučila sam da čitam i pišem iz njegovih rukopisa za članke u stručnim časopisima, da kopam poljske klotete i prokuvavam vodu, i radim još čitav niz drugih stvari koje nisu prikladne za mladu damu plemenitog porekla – dok nisam upoznala zgodnog, tamnokosog istoričara koji je došao da se konsultuje sa stricem Lambom oko nečega u francuskoj filozofiji što je bilo povezano sa egipatskim religioznim običajima.

Čak i posle venčanja, Frenk i ja smo vodili studentski nomadski život, podeljen između konferencija na kontinentu i privremenih stanova dok izbijanje rata nije njega poslalo na oficirsku obuku i u obaveštajnu jedinicu MI6, a mene na obuku za medicinsku sestru. Iako smo u braku bili skoro osam godina, naša nova kuća u Oksfordu trebala je da bude naš prvi pravi dom.

Stežući tašnu čvršće pod miškom, umarširala sam u radnju i kupila vaze.

* * *

Frenka sam srela na raskrsnici Visoke i ulice Džerisajd, u koju smo zajedno skrenuli. Podigao je obrve zbog moje kupovine.

„Vaze?” Nasmehio se. „Divno. Možda ćeš sada prestati da cveće stavljaš u moje knjige.”

„To nije cveće, to su uzorci. A upravo si mi ti predložio botaniku. Da zaokupim misli, sada kad ne radim kao sestra”, podsetila sam ga.

„Istina.” Dobronamerno je klimnuo glavom. „Ali nisam mislio da će mi kojekakav zeleniš upadati u krilo svaki put kada otvorim neku stručnu knjigu. Šta je bilo ono užasno smeđe što se krunilo, a koje si stavila u Taskama i Benksa?”

„Kantarion. Dobar je za hemoroide.”

„Pripremaš se za moju skorašnju starost, zar ne?” Frenk se odmakao da me propusti da prva prođem uskim stepeništem.

Iznenada me uhvatio za ruku. „Pazi! Ne želiš da staneš u to.”

Oprezno sam podigla nogu iznad velike braonkasto-crvene mrlje na gornjem stepeniku.

„Baš čudno”, rekla sam. „Gđa Berd riba stepenište svakog jutra. Videla sam je. Šta pretpostavljaš da je ovo?”

Frenk se sagnuo iznad stepenika, njuškajući.

„Ovako iz prve, rekao bih da je to krv.”

„Krv!” Ustuknula sam i vratila jedan korak. „Čija?” nervozno sam pogledala u kuću. „Misliš li da se gđi Berd desio nekakav incident?” Nisam mogla da zamislim našu besprekornu domaćicu kako ostavlja da joj se na ulaznom stepeništu suši mrlja krvi, osim ako je došlo do neke ozbiljne katastrofe, a odmah zatim sam se upitala da se u gostinskoj sobi ne nalazi slučajno poludeli koljač, koji se baš u ovom času sprema da se uz krik od kog se ledi krv u žilama baci na nas.

Frenk je odmahnuo glavom. Digao se na prste da virne preko živice u susedno dvorište.

„Ne bih rekao. Takva fleka je i na stepeništu Kolinsovih.”

„Stvarno?” Primakla sam se Frenku, da bih videla preko žive ograde ali i zbog moralne podrške. Hajlends nije baš delovao kao mesto na kom bi se mogao naći masovni ubica, mada sam sumnjala da se takve osobe služe ikakvim logičnim kriterijumima kada biraju lokaciju. „To je prilično... neprijatno”, prokomentarisala sam. U susednoj kući nije bilo znakova života. „Šta pretpostavljaš da se desilo?”

Frenk se namrštio razmišljajući, a onda se pljesnuo po pantalonama u trenutku inspiracije.

„Mislim da znam! Sačekaj trenutak ovde.” Otrčao je do kapije i otisnuo se niz ulicu lakim trkom, ostavljajući me zatečenu na kućnom pragu.

Vratio se ubrzo, sijajući zbog potvrde svojih pretpostavki.

„Da, to je to, mora da jeste. Ima ih na svim kućama u nizu.”

„Čega to ima? Da nije nekakva poseta manijakalnog ubice?” Govorila sam malo oštro, nervozna što sam ostavljena tako da mi samo velika mrlja krvi pravi društvo.

Frenk se nasmejao. „Ne, ritualno žrtvovanje. Fascinantno!” Spustio se na ruke i kolena u travu, zainteresovano piljeći u fleku.

To jedva da je zvučalo bolje od manijakalnog ubice. Čučnula sam kraj njega, naprcivši nos od tog mirisa. Bilo je rano za muve, ali su dve krupne, spore hajlendske mušice kružile nad mrljom.

„Kako to misliš, 'ritualno žrtvovanje?'”, zahtevala sam da mi objasni. „Gđa Berd redovno ide u crkvu, kao i ostali susedi. Nije ovo Druidovo brdo, znaš.”

On je ustao, otesajući travu sa pantalona. „Samo za to znaš, devojkmoja”, rekao je. „Nema mesta na svetu sa više starog praznoverja i magije umešane u svakodnevni život od škotskog Hajlendsa. S crkvom ili bez nje, gđa Berd veruje u stara predanja, kao i svi susedi.” Pokazao je na fleku vrhom dobro uglancane cipele. „Krv crnog pevc”, objasnio je, delujući zadovoljno. „Kuće su nove, vidiš. Montažne.”

Hladno sam ga pogledala. „Ako si pod utiskom da to sve objašnjava, razmisli opet. Kakve veze ima koliko su kuće stare? I gde su, pobogu, svi otišli?”

„Dole u pab, rekao bih. Idemo da pogledamo, važi?” Uхватivši me za ruku, poveo me je kroz kapiju i otišli smo niz ulicu Džerisajd.

„U stara vremena”, objašnjavao je dok smo išli, „sve do nedavno, u stvari, kada se zidala kuća, bio je običaj da se ubije nešto i zakopa u temelje, da bi

se umilostivili lokalni duhovi zemlje. Znaš ono: 'On će uzidati u temelje svog prvorođenog, a svog najmlađeg sina će uzidati u kapiju'. Drevno kao planina."

Uzdrhtala sam od tog citata. „U tom slučaju, valjda je vrlo savremeno i prosvetljeno s njihove strane što umesto toga koriste živinu. Hoćeš da kažeš, pošto su kuće prilično nove, ništa im nije uzidano u temelje, pa stanari sada ispravljaju propust.”

„Da, tačno tako.” Izgledalo je da je Frenk zadovoljan mojim napredovanjem i potapšao me je po leđima. „Prema vikaru, mnogo lokalnog naroda smatra da je rat delom posledica toga što ljudi okreću leđa svojim korenovima i propuštaju da preduzmu odgovarajuće mere opreza, kao što je sahranjivanje žrtve u temelje, tačnije, spaljivanje ribljih kostiju na ognjištu – izuzev bakalara, naravno”, dodao je, srećan što mu je skrenuta pažnja. „Nikada ne treba spaljivati kosti bakalara – jesi li znala? – ili više nikada nećeš uloviti nijednog. Kostii bakalara treba zakopati.”

„Imaću to u vidu”, rekla sam. „Kaži mi šta se radi da se nikada više ne vidi haringa, i učiniću to smesta.”

Odmahnuo je glavom, utonuvši u jedan od svojih kratkih profesorskih zanosa kada je gubio dodir sa svetom oko sebe, potpuno obuzet prizivanjem znanja iz svih mogućih izvora.

„Ne znam za haringu”, rekao je odsutno. „Za miševе, međutim, obesiš u blizini svežnjeve majčine dušice – 'Majčina dušica u kući, miševi iz kuće', znaš. Tela u temelju, međutim – to je ono odakle dolazi većina lokalnih sablasti. Znaš Mauntđerard, veliku kuću na kraju ulice Haj? Tamo postoji sablast, radnik koji je zidao kuću žrtvovan je za temelj. Negde u osamnaestom veku, što zapravo i nije tako davno”, dodao je zamišljeno.

„Priča kaže da je po nalogu vlasnika kuće sazidan prvo jedan zid, a onda je sa njega kameni blok bačen na jednog zidara – valjda su za žrtvu izabrali nekog antipatičnog tipa – i pokopali ga u podrum. Onda su ostatak kuće podigli na tim temeljima. On se javlja u podrumu gde je bio ubijen, izuzev na godišnjicu svoje smrti i četiri Stara dana.”

„Stara dana?”

„Drevne svetkovine”, objasnio je, i dalje izgubljen u svojim mislima. „Horgani, to je Nova godina, Sredina leta, Beltejn i Svi sveti. Druidi, Peharovci, rani Pikti, svi su održavali svetkovine suncu i svetkovine vatri, koliko znamo. U svakom slučaju, sablasti se oslobađaju na dane svetkovine, i mogu da lutaju kako im je volja, da čine zlo ili dobro kako im drago.” Zamišljeno je protrljao

bradu. Približava se Beltejn – blizu je prolećna ravnodnevnica. Bolje pripazi sledeći put kad budeš prolazila kraj crkvenog dvorišta.” Oči su mu zasvetlucale, i shvatila sam da se trans završio.

Nasmejala sam se. „Postoji li onda više čuvenih lokalnih sablasti?”

Slegao je ramenima. „Ne znam. Pitaćemo vikara, zar ne, sledeći put kad ga budemo videli?”

Vikara smo videli brzo posle toga, zapravo. On je, uz gotovo sve ostale stanovnike sela, bio u pabu i služio se pivom i grickalicama u čast novog posvećenja kuća.

Izgedalo je da se dosta postideo što je uhvaćen na delu kako toleriše paganske obrede, što i jeste činio, ali je to otresao kao čisto lokalni običaj sa istorijskim koloritom, poput Oblačenja u zeleno.

„Zapravo, prilično je fascinantno, znate”, poverio se, i prepoznala sam, uzdahnuvši u sebi, pesmu učenog čoveka, zvuk prepoznatljiv koliko i drozdovo *trr-vit!* Kada je čuo poziv srodne duše, Frenk se istog časa skrasio u akademskoj ljubavnoj igri, i ubrzo su do guše bili u arhetipovima i paralelama između drevnog praznoverja i savremenih religija. Slegla sam ramenima i sama se probila do šanka i nazad, sa po velikim malo presečenim brendijem u svakoj ruci.

Znajući iz iskustva koliko je teško skrenuti Frenkovu pažnju sa takve diskusije, prosto sam dohvatila njegovu šaku, savila mu prste oko drške čaše i ostavila ga da se snađe.

Gđu Berd sam našla na dubokoj klupi blizu prozora, kako prijateljski ispija kriglu piva sa nekim starijim čovekom kog mi je predstavila kao g. Kruka.

„Ovo je čovek o kom sam vam pričala, gđo Randal”, kazala je, očiju užagrenih od alkohola i društva. „Onaj što se razume u biljke svih vrsta.”

„Gđa Randal se zbilja zanima za biljčice”, poverila se svom kompanjonu, koji je nagnuo glavu što iz učtivosti što zbog gluvoće. „Presuje ih u knjigama i tako to.”

„Zaista?”, upitao je g. Kruk, a jedna bela čupava obrva se sa zanimanjem podigla. „Imam prese – one prave – za biljke i slično. Dobio sam ih od svog sestrića kada je došao sa studija preko raspusta. Doneo ih je za mene, pa nisam imô srca da mu kažem da ja ne rabim take stvari. Biljke treba vešati, to može, ili ih sušiti u ramu ili metati u vrećice od gaze ili u teglu, al’ zašto bi neko biljčice spljeskavô, nemam pojma.”

„Pa, da bi ih gledô”, ljubazno je upala gđa Berd. „Gđa Randal je napravila lepe stvari od cvetova sleza, i ljubičica, isto kô što ih ti ramiš i besiš na zid, valjda.”

„Mmmfm.” Izbrazdano lice g. Kruka kao da je priznavalo tako neverovatnu mogućnost. „Pa, ako su vam korisne, gospo, dobićete prese i neka vam je sa srećom. Nisam hteo da ih bacam, al’ moram priznati da mi ničem ne koristite.”

Uverila sam g. Kruka da ću biti oduševljena korišćenjem presa, a još i više ako bi mi pokazao gde u kraju mogu da se nađu neke retke biljke. Odmerio me je oštro, naherivši glavu kao neka matora vetruška, ali je izgleda na kraju zaključio da je moje interesovanje iskreno i odmah smo se dogovorili da se nađem sa njim ujutru radi obilaska po lokalnoj šikari. Frenk je, znala sam, nameravao da ode u Invernes na jedan dan da bi proverio neke zapise u тамошњој општини, i bilo mi je drago što imam izgovor da ne idem s njim. Svi ti zapisi su isti, bar što se mene tiče.

Ubrzo posle toga, Frenk se odlepio od vikara, pa smo odšetali kući u društvu gđe Berd. Ja sam oklevala da pomenem krv pevcu na pragu, ali Frenk nije patio od takve uzdržljivosti, i željno se raspitivao o pozadini tog običaja.

„Onda pretpostavljam da je prilično star?” upitao je, mlateći štapom po korovu kraj ulice. Pepeljuga i steža su već cvetale, a videla sam da bubre i pupoljci žutilovke; još jedna nedelja i procvetaće.

„Oh, da.” Gđa Berd je išla žustrim korakom, ne ustupajući pred našim mlađim nogama. „Stariji od pamtiveka, g. Randal. Još od pre vremena džinova.”

„Džinova?”, upitala sam.

„Dakako. Fion i Fejnovci, znaš već.”

„Keltska priča”, zainteresovano je objasnio Frenk. „O junacima. Verovatno skandinavskog porekla. Ima puno vikinškog uticaja u ovim krajevima, i sve uz obalu na zapad. Neka mesta imaju skandinavska imena, razumeš, uopšte ne keltsko-škotska.”

Prevrnula sam očima osećajući da stiže još jedna bujica, ali se gđa Berd ljubazno smeškala i podsticala ga, govoreći da je to istina, da je ona išla na sever i videla kamen Dva brata, a to je vikinško, zar ne?

„Skandinavci su dolazili na tu obalu stotinama puta između 500. i oko 1300”, kazao je Frenk, gledajući sanjivo po horizontu, videći drakare u vetrom nošenom oblaku. „Vikinzi, razumeš. I doneli su sa sobom mnogo svojih mitova. Ovo je dobra zemlja za mitove. Mitovi se ovde dobro primaju.”